Jüdische Pester Zeitung.

אויף דיזע צייטונג קאנן מאן יעדען טאג פרענומערירען אונד דער פרענומעראציאָנס-פרייס בעגיננט מיט דעם עטצטאנגע דעס ערסטען בלאטטעס. דיא רעדאקציאָן בעפינדעט זיך אין פעסט וואיטצנער בולוואר נומ' 29 וואהין מאן אויך דיא פרענומעראציאָנס-געלדער צו זענדען בעליעבע.	# יידישע פעסטער צייטונג	דיעזעס בלאטט ערשיינט דריימאל וועכענטליך מאָנטאג, מיטטוואך אונד פרייטאג, אונד קאָסטעט פיר עסטעררייך-אונגארן גאנציעהריג 10 גולד. — קר. ע. וו. האלביעהריג 5 גולד. — קר. ע. וו. פיערטעליעהר. 2 גולד. 50 קר. ע. וו. פיר'ס אויסלאנד גאנציעהריג 11 גולד. — קר' ע' וו' האלביעהריג 5 גולד. 50 קר' ע' וו' פיערטעליעהר' 2 גולד. 75 קר' ע' וו'

Nr. 8. פיערצעהנטער יאהרגאנג — פעסט, מיטטוואָך כז טבת ה.תרמ"ב. — Pest, den 18 Jänner 1882.

דער קריעג איזט דא!

נון איזט ווירקליך דער קריעג דא! ניכט בלאָס געגען דיא רעוואָלוציאָנערע אין זיד-דאלמאציען, זאָנדערן אויך געגען דיא רעוואָלוציאָנערע אין דער הערצעגאָווינא אונד אין באָסניען. צום שרעקען אללער פריעדענס-פריינדע איזט נון דער אויפשטאנד אים זיד-וועסטען אונזערער מאָנארכיע אויסגעבראָכען; איין גראָסער טהייל דער איינוואָהנער פאָן זיד-דאלמאציען, פאָן דער הערצעגאָווינא אונד פאָן באָסניען ווילל פאָן אונזערעם וועהר-געזעטצע ניכטס וויססען אונד לעהנט זיך מיט איינער רעבעללישען מאכט געגען דאסזעלבע אויף. דיא רעוואָלוציאָן שיינט אבער ניכט בלאָס געגען אונזער וועהר-געזעטץ געריכטעט צו זיין, זאָנדערן ציעלט איבערהויפט אויף דיא גענצליכע לאָזרייסונג פאָן אונזערער מאָנארכיע. עס איזט וויעדער דיא אלטע געשיכטע מיט דען נאציאָנאליטעטען; דיא סערבישע אונד סלאווישע נאציאָן אין יענען פראָווינצען וויל פאָן קיינער עסטעררייבישען אונד פאָן קיינער טירקישען העררשאפט וויססען, זאָנדערן איינען סלאווישען שטאאט בילדען. דער לעטצטע גראָסע טירקיש-סערביש-רוסישע קריעג איזט יא איינגענטליך פאָן דיעזעם אויפשטאנדע דער זיד-סלאווען אין באָסניען אונד דער הערצעגאָווינא אויסגעגאנגען, נעמליך פאָם געליסטע דער סלאווען, זיך פאָן דען ניכט-סלאווישען הערשערן לאָזצורייסען אונד סלאווישע שטאאטען צו גרינדען. נאך דער ניעדערלאגע דער טירקיא בילדעטען זיך אויך אים אָסטען אייראָפא'ס פיעלע זאָלבסטשטענדיגע סלאווישע שטאאטען, זאָ: דער סלאווישע שטאאט בולגאריען; סערביען אונד רומעניען מאכטען זיך גאנץ זעלבסטשטענדיג; אָסט-רומעליען ווארדע האלב-זעלבסטשטענדיג, אונד אום דען זיד-סלאווישען אונרוהען אין באָסניען אונד דער הערצעגאָווינא, דיא אן אונזערע מאָנארכיע גרענצען, איין ענדע צו מאכען, האבען וויר דיעזע פראָווינצען בעזעטצט. דאס הייסט: וויר האבען דעם סולטאן דען רעסט זיינעס רייכעס אנגענעהם געמאכט, אינדעם וויר איהם דיא אונרוהיגען פראָווינצען, דיא איהם פערלעגענהייטען מאכטען, וועגנאהמען — אונד דיעזעלבען אונס גענאָממען! נון האבען וויר דיא געפעהרליכען ווילדען טהיערע, וועלכע פריהער אים טירקישען געביעטע הויזטען, צו אונזערעם בעזיטצע געמאכט, אונד וויר מיססען נון דען קאמפף געגען דיעזעלבען אויפנעהמען. —

דיא פראגע: „האבען וויר דאס געברויכט? וואָצו האט אונס דאס געזאָללט?“ ווירד נון זייט דער פאָללצאָגענען בעזעטצונג פאָן באָסניען אונד דער הערצעגאָווינא אויפגעטישט — אונד דיא אנטוואָרט דער רעגיערונג וואר: „וויר מיססען דיעזע פראָווינצען אין אונזערער האנד האבען, אום אונס געגען דיא פאָרטוועהרענדען אויפשטענדע דער אונס פיינדליכען זיד-סלאווען צו שיטצען אונד היעמיט אונס אויך דען בעזיטץ פאָן זיד-דאלמאציען צו זיכערן!“

נון שטעללט עס זיך הערויס, דאס וויר אונס דורך דיא בעזעטצונג פאָן באָסניען אונד דער הערצעגאָווינא — דאלמאציען ניכט געזיכערט, זאָנדערן וויר האבען אונזערען סערבישען אונד סלאווישען פיינדען אין זיד-דאלמאציען, אין דען פאָן אונס נייבעזעטצטען פראָווינצען גאנץ נייע מיטפערבינדעטע לאנדסלייטע געשאפפען! פריהער וואר דיא הערצעגאָווינא פאָן דאלמאציען דורך דיא טירקישען גרענצוואכען געטרעננט; יעטצט אבער געהאָרט אללעס צום געביעטע אונזערער מאָנארכיע, אונד דיא אונס פיינדליכען סערבישען אונד סלאווישען איינוואָהנער אין באָסניען, אין דער הערצעגאָווינא אונד דאלמאציען האבען נונמעהר פרייעס שפיעל, זיך מיט איינאנדער געגען אונס צו פערבינדען.

יא, נאך מעהר! ווענן דער אויפשטאנד נור פאָן דען פאאר זיד-סלאווען אויסגינגע, דא קאָננטע מאן זיך נאך טראָסטען, דאס מאן מיט איינער גערינגען ארמעע-מאכט דיעזען אויפשטאנד לייכט אונטערדריקען ווירדע. אבער מאן פירכטעט, דאס דיעזע פאאר זיד-סלאווען דיא גאנצע גראָסע סלאווישע נאציאָן הינטער דעם ריקען האבע, אונד דאס וויעדער דיא לאנגע האנד רוסלאנדס אים שפיעלע זייא, אום דורך דען „פאנסלאוויסמוס“ דיא גאנצע עסטעררייך-אונגארישע מאָנארכיע צו צערטרימערן. עס איזט בערייטס בעוויעזען, דאס זיך אונטער דען רעוואָלוציאָנערן זיד-סלאווען פיעלע רוסישע אונד סערבישע אגענטען הערומטרייבען אונד איהנען אים נאמען דעם רוסישען קאיזערס דען אויפשטאנד אללער סלאווען פרעדיגען. דער זיד-סלאווישע אויפשטאנד געגען אונזער וועהר-געזעטץ איזט אלזאָ נור איין פאָרוואנד, הינטער וועלכעם איינע גראָסע סלאווישע בעוועגונג זיך אבצושפיעלען דראָהט.

אין אונזערעם אויסווערטיגען מיניסטעריאום האט מאן אנפאנגס דען אויפשטאנד דער זיד-סלאווען געגען דאס וועהר-געזעטץ פיר צו גערינג אונד אונבעדייטענד געהאלטען; מאן גלייבטע, מיט אייניגען שאנדארמען אונד איינער ארמעע-אבטהיילונג דיעזען אויפשטאנד אים קיימע ערשטיקען צו קאָננען. וויא וויר בערייטס אים פאָריגען בלאטטע ערוועהנטען, האט אונזערע רעגיערונג איינען העראטיגען פעהלער אויך ביא דער בעזעטצונג פאָן באָסניען אונד דער הערצעגאָווינא געמאכט. מאן גלייבטע אנפאנגס, מיט איין פאאר הוסארען דיא בעזעטצונג בעווערקשטעלליגען צו קאָננען - אונד וועגען דיעזער אינטערשעטצונג דער מאכט אונזערער זיד-סלאווישען פיינדע מיסטען פיעלע אונזערער סאָלדאטען איהר לעבען איינביסען, אונד נאך דעם היעדורך ענטשטאנדענען שרעקען וואָללטע אויך איינמאל אונזער קריעגס-מיניסטעריאום אללע ארמעען אונזערער מאָנארכיע געגען יענע פראָווינצען אין בעוועגונג זעטצען. מאן וואָללטע דאמאלס ניכט וועניגער אלס 200,000 מאנן מאָביליזירען, אונד מאן ווירדע דיעס וואהרשיינליך אויך געטהאן האבען, ווען ניכט דער אונגארישע מיניסטער-פרעזידענט אונד דער דאמאליגע פינאנץ-מיניסטער סעלל דיא געלד-מיטטעל היעצו פערווייגערטען.

אויך ביא דיעזעם נייען אויפשטאנדע אין זיד-דאלמאציען פערפיעל מאן אין אונזערעם אויסווערטיגען מיניסטעריאום אין דענזעלבען פעהלער. מאן גלייבטע, מיט 8000 מאנן אונד מיט קאָסטען פאָן איינער מילליאָן גולדען דען אויפשטאנד בעוועלטיגען צו קאָננען. וועגען דיעזער „קלייניגקייט“ היעלט מאן עס ניכט דער מיהע ווערטה, לערם צו שלאגען, אונד מאן וואָללטע דיא ניעדערדריקונג דיעזעס אויפשטאנדעס, אָהנע זיך אן דיא פאָלקס-פערטרעטער צו ווענדען, דורכפיהרען. אלס נון פלאָטצליך זעהר ערנסטע נאכריכטען איבער דיא צונאהמע דעם אויפשטאנדעס אין אונזערעם אויסווערטיגען מיניסטעריאום איינגעטראָפפען, דא געריעטה מאן וויעדער אין איינען איבערטריעבענען שרעקען: אים דער אונטערשעטצונג ווארדע איבערשעטצונג דער פיינדליכען מאכט, אונד מאן וואָללטע זאָפאָרט אללע ארמעען אין בעוועגונג זעטצען אונד ווענינסטענס 30 מיללאָנען גולדען צור אונטערדריקונג דיעזעס אויפשטאנדעס אין אנשפרוך נעהמען. אונזער מיניסטער-פרעזידענט ווארדע איינמיטטען דער באָרשעט-פערהאנדלונגען פלאָטצליך צו איינעם גראָסען מיניסטער-ראטהע נאך וויען בערופען — אונד דא ווארדע בעשלאָססען: דיא דעלעגאציאָנען נאָך אין דיעזעם מאָנאטע איינצובערופען, אום דיא פיר דען קריעג ערפאָרדערליכען מיללאָנען צו בעווילליגען.

וויר מיססען בעמערקען, דאס איינע דעלעגאציאָנס-איינבערופונג צו איינער זאָלכען צייט עטוואס אויסעראָרדענטליכעס איזט אונד היער נאך גאר ניכט דער פאלל וואר. געוואָהנליך ווערדען יעדעס יאהר פאָן דען פארלאמענטען דער ביידען רייכסהעלפטען דיא דעלעגאציאָנען ענטזענדעט, אום איבער דאס געמיינזאמע באָרשעט פיר דאס נעכסטע יאהר צו בעראטהען, אונד ווען זיא מיט דיעזער בעראטהונג צו ענדע זינד, האָרט איהרע טהעטיגקייט אויף, אונד אים נעכסטען יאהרע ווערדען וויעדער דעלעגאציאָנען געוועהלט. יעטצט אבער ווערדען דיא לעטצטהין געוועהלטען דעלעגאציאָנען, וועלכע בערייטס דאס געמיינזאמע באָרשעט פיר דאס יאהר 1882 פעסטגעשטעללט אונד זיך שאָן וויעדער צוריק אין איהרע פארלאמענטע בעגאבען, וואָ זיא אלס איינפאכע דעפוטירטע ווירקען, וויעדער אלס דעלעגאציאָנען איינבערופען, אום איבער נייע מיליטער-אויסגאבען צום צוועקע דער בעוועלטיגונג דעס אויפשטאנדעס אין דען רעוואָלוציאָנערען פראָווינצען צו בעראטהען. דאס איזט היער עטוואס זעלטזאמעס אונד אויסעראָרדענטליכעס, וואס אללעס אין שרעקען פערזעטצט. יעדער גלייבט, דאס אונזער אויסווערטיגעס מיניסטעריאום אין דען לעטצטען טאגען זעהר ערנסטע נאכריכטען אים דעם זידען ערהאלטען אונד דאס דיא לאגע איינע זעהר בעדענקליכע זייא.

וויא נון דיא געסטערן פריה היער איינגעטראָפפענען דעפעשען מעלדען, האט מיניסטער-פרעזידענט טיסאָ אין דעם גראָסען, אונטער פאָרזיטץ זיינער מאיעסטעט אבגעהאלטענען מיניסטער-ראטהע זיינע אנזיכט דאהין געאייסערט, דאס מאן פאָרלייפיג דיא זאכע ניכט ווייטער איבערטרייבען מאָגע אונד דאס איינסטווייילען 20,000 מאנן אונד 10 מיללאָנען גולדען צור בעוועלטיגונג דעס אויפשטאנדעס צו פערווענדען זייען. טיסאָ וויל עבען ניכט וויעדער דיא מיללאָנען זאָ לייכט הינויסווערפען לאססען, דא דאס רייך אָהנעהין געגען פיעלע שולדען צו קעמפפען האט! מאן מוס וואָהל אללעס מאָגליכע אנווענדען, אום דען אויפשטאנד צו אונטערדריקען אונד דיא עקסיסטענץ אונזערער מאָנארכיע צו זיכערן; אבער מאן דארף דיא מיללאָנען ניכט אָהנע ווייטערעס בעווילליגען, דענן ווענן דיעזע מיללאָנען שאָן איינמאל אין דען הענדען אונזערעס קריעגס-מיניסטעריאומס זינד, דאנן קאָממען זיא, אויך ווענן זיא דא ניכט פעראויסגאבט ווערדען, ניכט וויעדער צוריק. אנדערערזייטס אבער איזט דיא גראָסע דעס אויפשטאנדעס ניכט שאָן יעטצט אים פאָראויס צו בעמעססען; מאן קאנן ניכט וויססען, וויא וויט ער זיך נאך אויסדעהנען קאָננע, אונד אָב ניכט, וויא בערייטס געזאגט, איינע גראָסע, אונס פיינדליכע מאכט הינטער דעם ריקען דער אויפשטענדישען שטעהע; מאן מוס זיך דאהער אין דיעזעם פאללע נאך אויף דיא אנווענדונג איינער גראָסערען מיליטער-מאכט אונד גראָסערער געלד-מיטטעל געפאסט מאכען.

איינסטווייילען מוס זיך אונזער אויסווערטיגעס מיניסטעריאום דיא גרינדליכע איבערצייגונג פער-

דא אטצלער אלם דיעב בעקאננט איזט, וואורדע ער זאָגלייך פֿערהאַפֿטעט, ליזר האק הינגעגען אויך פֿרייעם פֿוסע געלאססען.

* (פֿאטער אונד זאָהן האבען זיך געפֿונדען!) אוים נייטרא ווירד דען היעזיגען בלעטטערן געמעלדעט: אם 9-טען דיעזעם טראט אין דיא וואָהנונג איינעם היעזיגען קינדער-לאָזען עהע-פּאארעס איין מאנן אים אלטער פֿאָן עטווא 50 יאהרען איין. דער איינטרעטענדע בעטראט דאס צימטער מיט דעם פֿריידען-רופֿע: „גאָטט זייא דאנק אונד לאָב, דאס איך מיינען פֿאטער ווידער געפֿונדען האבע!" היעמיט פֿיעל ער דעם גרייזען מאננע אום דען האלז אונד קיססטע איהן מיט קינדליכער איננינקייט. ערשטוינט וועהרטע זיך דער גרייז מיט דען וואָרטען: „היער מוס איין אירטהום אָבוואלטען! לאססען זיא פֿאָן מיר אב, איך בין יא קינדערלאָז!" נאך איינער קורצען אויסאיינאנדערזעטצונג שטעללטע עס זיך העראוים, דאס דיא זאכע ריכטיג איזט. דער גרייז האטטע נעמליך פֿאָן זיינער ערסטען פֿרויא, פֿאָן דער ער אים יאהרע 1831, נאך פֿיעריעהריגער עהע, שיעד, איין קינד. אין פֿאָלגע דיעזער עהע-שיידונג קאם דאס קינד אין דאס הויז פֿרעמדער לייטע צור פּפֿלעגע. אים יאהרע 1835 שריעב דער פֿאטער אן דיא פּפֿלעגע-עלטערן, דאס מאן איהם דאס קינד נאך הויזע שיקען מאָגע. אנשטאטט דעם קינדעס קאם יעדאָך נור איין בריעף, אין וועלכעם עס היעס: דאס קינד זייא געשטאָרבען. וואהרשיינליך וואורדע אויך דעם קינדע איינגערעדעט, דאס זיינע עלטערן ניכט מעהר לעבען. אים אלטער פֿאָן 19 יאהרען קאם דער אנגעבליך עלטערנלאָזע-יינגלינג צום מיליטער. געגענווערטיג איזט דערזעלבע בעאמטער אין דער הויפטשטאדט. ער גינג נאך זיינעם געבורטס-אָרטע, אום זיינעם פֿריה פֿערשטאָרבענען פֿאטער איינען גראבשטיין שטעללען צו לאססען. וויא גראָס וואר נון זיינע פֿריידע, אלס מאן איהם אנשטאטט דעם גראבעס זיינעס אנגעבליך פֿערשטאָרבענען פֿאטערס דיא וואָהנונג זיינעס לעבענדען פֿאטערס צייגטע! — דיא זאכע איזט רעכט איינפֿאך אונד דאָך זעהר ריהרענד. בייא דיעזעם וויעדער-אייפֿפֿינדען צווישען פֿאטער אונד זאָהן דרענגען זיך יעדעם דיא וואָרטע אויף: והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם!

פֿערלאָזונג.

דער טהייסטהאל-לאָזע.

בייא דער אם 14. יעננער 1882 פֿאָרגענאָממענען ציעהונג וואורדען פֿאָלגענדע סעריען געצאָגען: 942 1085 1766 2021 2111 2314 2763 3074 אונד 4142.

דער הויפּט-טרעפֿפֿער מיט 100000 גולד. פֿיעל אויף ס' 4142 נר' 1; דער 2-טע טרעפֿפֿער מיט 4500 גולד' אויף ס' 2314 נר' 85, פֿערנער געוואננען יע 1000 גולדען ס' 2314 נר' 25 66, ס' 2763 נר' 54 אונד ס' 4142 נר' 52.

אויף אללען איבריגען פֿערלאָזטען סעריען פֿאללט דער גערינגסטע געווינן פֿאָן יע 110 גולד.

געשעפֿטסבעריכט.

פעסטער פרייזע.

נעטריידע-געשעפֿט. פֿאָן ווייצען וואר נעסטערן מעסיג צו מארקטע געבראכט, דער פֿערקויף וואר גוט. 20000 מעטרצ' וואורדען פֿערקויפֿט.

ווייצען, טהייס- 800 מטרצ' 78 קילאָ 12,80 גולד. — 200 מטרצ' 77,4 ק' 12.75 גול. 100 מטרצ' 77. קילאָ 12'60 גולד. 2100 מטצ' 76,8 קילאָ 12'75 גולד. — וויעסענבורגער 250 מטרצ' 76,7 ק' 12'75 גול. 200 מטרצ, 76 ק' 12'50 גולד' 400 מעטרצר' 75,8 קילאָ 12.70 גולד. — פעסטער-באָדען 200 מעטער-צענטנער 75' קילאָ 12,40 גולד. 100 מעטערצ' 75'2 קילאָ 12'10 גולדען, 1400 מערטצ' 74.8 קילאָ 12'10 גולדען 300 מעטער-צענטנער 74.5 כ' 12.40 גול. — 500 מטרצ' 75' ק' 12.40 גול. 500 מטרצ' 74'6 ק' 12.35 גולד. 200 מטרצ' 74,5 כ' 12,10 גולד (אללעס פער דרייא מאָנאטע.)

קאָרן 8.40—8,75 גולד.

גערסטע פוטטער-וואארע 7.10—7.50 גול. מאלצוואארע 8,50—9.— גולד.

קוקורוץ 7,15—7,20 גולד.

האפֿער 7.30—7.50 גולד.

רעפס, קאָהל פער אויגוסט-סעפטעמבער 1882 13'50—13.75 גולדען.

מעהל-פרייזע (פער 100 קילאָגראמם זאממט זאק, פֿרייא אב פעסט:) נר' 0: 22 גולד. 40 קר'. נומ' 1: 21 גול. 70 קר', נר' 2: 21 גול. — קר', נר' 3: 20 גול. 30 קר' נר' 4: 19 גול. 80 קר', נר' 5: 18 גול. 90 קר', נר' 6: 18 גול — קר', נר' 7: 17 גולד. 20 קר', נר' 8: 16 גול. 20 קר', נר' 8½ 14 גולד. 40 קר', פֿיינע קלייע 4 גול. 80 קר', גראָבע קלייע 4 גולד. 50 קר.

הילזענפֿריכטע: ערבסען אונגארישע 9—11 גול. לינזען 12 — 20 גול. ראָהע הירזע 6'20. הירזע ברייַן 10—10.75 גולד, גראָסע ווייסע באָהנען 9.—9,75, צווערגעל 11'50—11'75 גול. ליינזאמען 13.75. האנפֿזאמען 9.25 גול' מאָהאר 7.50—8 גולד. קיממעל 25—26,— גול. וויקען 8—8.50 גול. מאָהן גרויער 34—35 גול. בלויער 39—40 גולד. (אללעס פער 100 קילאָ.)

שפּיריטוס נייע מעטהאָדע אים קליינען 31.75 גולדען. — אלטע-מעטהאָדע —.34 גולדען. — פער 10000 ליטער פערצענט. —

ערד-עפּפֿעל (נייע) פער 100 קילאָגראמם 3,20—3.30 גולדען.

צוועטשקען. סערבישע פרימא-וואארע 21.40—22'30 גולדען.

צוועטשקענמוס (לעקוואר) באנאטער 14.—18. גולד.

האָניג: געלייטערטער —'31 גול.— וואכס-האָניג —.27 גולד.

וואכס ראָזענויער 120 — 122. גולד.

ווייַנשטיין 58—67 גול. יע נאך קוואליטעט.

ניססע 13—14 גולד.

קנאָפּפּערן אונגארישע — '15 גול.

קלעזאמען איטאליעניש 75 גולד.

ראָטהקלעע 56—57 גולד.

ריבאָל ראָפּסעלט-ראָפּפֿינירטעס —.35 גולד. פער 100 קילאָגראמם.

רעפּס-קוכען 6,75 גול.

אונשליטט (חלב) 42'50—43,50 גולד.

פעטראָלעאום 16,— גולד.

שאַפֿ-פֿעללע אין פֿאָריגער וואָכע וואורדען 15000 שטיק פֿערשיעדענע נאטטונגען פֿערקויפֿט. אונד צוואר דייטשוואָללינע 2'80 — 3'60 גול. פער פאאר. באטשקע אונד באנאטער 140 — 155 גולדען טירקישע אונד מאצעדאָנישע 43—44 גולד. סערבישע 130—144 גולד. פער 56 ק זיעבענבירגנער 35—36, קראָאטישע אונד באָסנישע 41—42 גול. (אללעס פער 2 פערצענט.)

לאממ-פֿעללע: באטשקער 75—95 גולדען טירקישע לייכטע 70—82 גולד. (אללעס פער 102 שטיק.)

גאיס-פֿעללע 60—65 גולד.

קיטצ-פֿעללע 130—140 גולד.

הייטע, ווי נאַטירען: פער 100 ק' אונגארישע קוה-הייטע 112—115 גול. אָכסענהייטע טראָקענע 110—113 גול. ראָסהייטע 9.50—10,50 גול.

לעדער געשעפֿט, קוה-הייטע 6—7-קילאָ 225—240 גולד. איינמאל פֿערזעצטע טערצען פֿאָן 12—13 קילאָ 168—170 גולד., צווייַמאל פֿערזעצטע טערצען 15—18 קילאָ' 162—164 גולד. דרייַמאל פֿערזעצטע טערצען 19—21 קילאָ 165—166 גולד.

קאלבלעדער. ברוינע 9 — 12-קילאָ 425—465 גולדען. גענערבטע 6—8-קילאָ 345—365 גולדען פער 100 קילאָ.

שאַפֿוואָללע. אין פֿאָריגער וואָכע וואר ראס געשעפֿט שוואך, — עס וואורדען 350 מעטרצ' פֿערקויפֿט. אונד צוואר, מיטטעל איינשור פיר שוך 102 — 103 גולד. פֿעהלערהאַפֿטע באטשקער איינשורען 62—64 גולד. מיטטעל איינשר קאממוואָללע 83—84 גולדען. ואנר איינשורען 59—60 גולד. (אללעס פער 56 קילאָ.

וויענער פרייזע.

שפּיריטוס 32 — 32.25 גולדען פער 10000 ליטער-פערצענט.

ריבאָל 34.50—34.75 גולדען פער 100 קילאָ.

ווייצען, פֿערקויפֿט וואורדען 30000 מעטערצ' פרייזע: טהייס-ווייצען 77—78-קילאָ 12.80—13,20 גולדען פער מעטערצענט.

קאָרן, אונגארישעס 67—71-קילאָ 9.30 — 9.65 גולדען פער מטרצ'.

גערסטע סלאוואָנישע 60—64-קילאָ — 9 — 10 גולדען.

האפֿער אונגארישעס 8.—8.15 גולדען פער מעטער-צענטנער.

קוקורוץ 7.55—7.60 גולדען.

לאָטטאָ-ציעהונג פֿאָם 14. יעננער 1882.

טעמעשוואר	72	1	11	18	41
וויען	38	48	44	68	72
גראץ	26	54	86	78	30

פֿעראנטוואָרטליכער רעדאקטער: מאיר בר"י רייז.

פֿרוכט- אונד מעהל-פרייז-טאבעללע.

פֿריכטע ווייצען	קוואליטעט פר. העקטאָל.	פער 100 קילאָגראמם
נאָרדאונגאריש'	74	—.——
" "	75	11.50 11.60
" "	76	11.65 11.75
" "	77	11.80—11,90
" "	78	11.95—12.05
" "	79	12.05—12.10
" "	80	12.10—12.15
פעסטער באָדען נייער	—	—.——.—
" "	75	12.——12,10
" "	76	12.15—12.25
" "	77	12.30—12.40
" "	78	12.45—12.50
" "	79	12.50—12.55
" "	80	12.60—12.65
טהייס	—	—.———.—
" "	75	12.30—12.40
" "	76	12.45—12.55
" "	77	12.60—12.70
" "	78	12,75—12.80
" "	79	12.80—12.85
" "	80	12.90—12.95
וויעסענבורגער	75	12.20—12.30
" "	76	12,35—12.45
" "	77	12.50—12'60
" "	78	12.65—12.70
" "	79	12.70—12.75
" "	80	12.80—12.85

פֿריכטע	קוואליטעט פר. העקטאָל.	פער 100 קילאָגראמם
קאָרן	72	8.80—8.50
גערסטע מאלץ	62	—.——.—
גערסטע פוטטער	62	7.40—7.20
האפֿער	40	7.75—7.40
קוקורוץ באנאטער	75	7.10—7.15
אנדערער	73	7.——7.05
הירזע	—	—.——.—

[illegible]		פער	100 קילאָגראמם	
ווייצען	פער פֿריה-יאהר			12.22
"	"			—.—
"	"			—.—
קוקורוץ	פֿריה-יאהר			7,22
גערסטע	"			—.—
האפֿער	"			8,23
"	"			—.—
רעפס	"			—.—

באללען-מעהל

		פֿל.	קר.
נומער 0	דער באללען צו 100 קילאָגראמם פיט זאק	22	40
" 1		21	70
" 2		21	—
" 3		20	30
" 4		19	80
" 5		18	90
" 6		18	—
" 7		17	20
" 8		16	20
" 8½		14	40
שפּירירוס: אלטע פעטהאָדע פערצענטע		33	25
" נייע קאָרטאָפֿפֿעל		31	—

קורז-טאבעללע פֿאָם 14. יעננער.

געלדקורז

	פֿל.	קר.
זילבער־אַגיאָ	100	—
דוקאטען	5	59
עסטערייכיש־אונגארישעס 8 גולדען גאָלד־שטיק (20 פֿראנקס)	9	45
נאפּאָלעאָנדאָר	9	45
דייטשע רייכסבאנקנאָטען	58	40
20 מארקשטיקע	11	65
פאפּיער־רובעל	1	23

לאָזע.

	פֿל.	קר.
1854-ער 4 פערצענטיגע שטאאטס־לאָזע	122	—
1860-ער " גאנצע	133	—
דעטטאָ " האלבע	135	75
1864-ער לאָזע צו 100 גולדען	173	—
דעטטאָ " 50 "	171	50
קאמאַ רעגולירונגס־לאָזע	32	—
טיראָנער־לאָזע	28	—
קרעדיט־לאָזע	177	—
קלאַרי־לאָזע צו 40 גולדען	40	—
דאָנויא־דאמפּשיפֿפֿ־פֿאהרט־לאָזע	116	—
אינזברוקער לאָזע	25	—
קעגלעוויטש לאָזע צו 10 גולדען	18	—
ראַאַבער לאָזע " 20 "	21	—
אָפֿנער לאָזע " 40 "	41	—
פאלפֿי לאָזע " 40 "	38	—
רודאָלפֿ־לאָזע " 10 "	21	—
סאלם־לאָזע " 40 "	53	—
וואלדשטיינער לאָזע " 20 "	24	—
סט.־גענאָיס לאָזע " 40 "	49	25

לאָזע.

	פֿל.	קר.
סאַניטאַרי לאָזע צו 20 גולד'	25	40
טריעסטער לאָזע " 100 "	127	—
דעטטאָ " 50 "	65	—
וואלדשטיין-לאָזע " 20 "	30	20
ווינדישגרעץ-לאָזע " 20 "	38	—
אונגאַרישע-פרעמיען-לאָזע צו 100 גולד.	121	25
טהייס-רעגול-לאָזע	112	80
וויענער-לאָזע	131	—

ווערטה-פאפּיערע

	פֿל.	קר.
אונגארישע גאָלדרענטע 6%	119	55
דעטטאָ צו 4 פערצענט	89	02
אונגארישע פאפּיער-רענטע	89	35
אונגארישע גרונדענטלאסטונגען	93	75
טעמעשוואר באנאטער	99	—
זיעבענבירגישע	100	—
גאליציש	102	—
בוקאָווינא	100	50
אונגארישע אייזענבאהן-אנלעהען	134	50
ווייַנצעהענט-אבלאָזונגס-אָבליגאציאָנען	97	—
פֿאנדבריעפֿע דער אונגארישען באָדענקרעדיט צו 5 איינהאלב פערצענט	102	—
דער אונגארישען היפּאָטהעקען באנק צו 5½ פערצענט	102	75
דער אונגארישען אללגעמיינען באָדענקרעדיט-אנשטאלט צו 5 איינהאלב פערצענט	98	50
דער אָפֿנער באָהן)	97	—
דער נאָרדאָסטבאהן)	168	50

Eigenthümer und verantwortlicher Redacteur: M. REIS.

Budapest, 1882. — Druck v. M. Burian, Waitznerboulevard

אלס דיא „רעבבעצין" דיעם דורך דאס פֿענסטער בעמערקטע, זאגטע זיא צו איהרעם מאנגע: „מיין קינד! דער „דאָרפֿס-בעל בית" ברינגט אונס איינען וואגען גענזע; ער ווינשט געווים נור, דאס דוא איהם פֿאָם „חרם" בעפֿרייעסט. פֿיר זא פֿיעלע גענזע דארפֿסט דוא איהם דיעס טהון, דער „פּורים" איזט יא אָהנעהין שאָן נאהע, אונד איך האבע נאך ניכטס פֿיר דיעזעס שאָנע פֿעסט פֿאָרבערייטעט!" — דער ראבבינער גינג דעם דאָרפֿס-יודען פֿריידיג ענטגעגען אונד גאב איהם איינען בריטען „שלום עליכם" מיט דער גלייכצייטיגען פֿראגע: „וואס איזט איהר וואנש, ר' קריב!" — דער „דאָרפֿס-בעל בית", דער אין דורכטריעבענער קעהל וואר, ערווידערטע לעבעלנד: „רעבבע לעבען! איך בין איהנען צום גראָססען דאנקע פֿערפּפֿליכטעט. איך וואר אללי מיין לעבען הינדס-מאגער; זייטדעם זיא מיך „אין חרם" געלעגט, בין איך פֿעסט געוואָרדען. לייד[ער] זינד איך מיינע גענזע זעהר מאגער, איך מאָכטע דאהער דען רעבבען, זאלל לעבען, זעהר ביטטען, זא פֿריינדליך צו זיין, איך מיינע גענזע „אין חרם" צו לעגען, דאמיט זיא דאָך אין וועניג פֿעטטער ווערדען!" — וויר ווערדען בייא אישטייצי ענדליך איינקאָממען מיססען, דאס ער נור רעכט פֿלייסיג שימפּפֿע. האבען וויר יא דיא איבערצייגונג, דאס דיא יודען דורך זיינע שימפּפֿערייען פֿעטטער, אָדער בעססער געזאגט, צו ריכטערן געוועהלט ווערדען! — כי הי' יהפך את קללת בלעם הרשע לברכה!

* (דיא יודען אין דען גרענצען רוסלאנדס.) וויר האבען בערייטס דיא מיטטהיילונג געבראכט, דאס דיא רוסישע רעגיערונג איינען בעפֿעהל ערטהיילטע, קראפֿט דעססען אללע יודען, וועלכע אן דען גרענצען רוסלאנדס וואָהנען, אין דאס אינגערע דעס רייכעס איבערזיעדלען מיססען. אים ביאָר ווירד היערויף בעציגליך פֿאָם 13-טען דיעזעס בעריכטעט: אין פֿאָלגע דיעזעס בעפֿעהלעס זינד אין וואָלאָציסקא אונד דער אומגעגענד אללין 56 יידישע פֿאמיליען, וועלכע איינענטליך עסטערייכישע אונטערטהאנען זינד, אים איהרען וואָהנאָרטען געיאגט וואָרדען. עס איזט נון פֿראגליך, אָב דיא עסטערייכישע רעגיערונג ניכט פֿערפּפֿליכטעט איזט, געגען איינע זאָלכע בעהאנדלונג עסטערייכישער אונטערטהאנען מיט אללעם נאכדרוקע איינצושרייטען!

* (נייעסטע נאכריכטען.) 1) איינע לאָנדאָנער דעפּעשע מעלדעט: אין גאנץ ענגלאנד הערשט איינע בעוועגונג צו גונסטען דער פֿערפֿאָלגטען יודען אין רוסלאנד. דער לאָנדאָנער ערצבישאָף, דער קארדינאל אונד דער דעכאנט פֿעראָפֿפֿענטליכטען איינען אויפֿרוף אן דאס ענגלישע פֿאָלק, דאס עס געגען דאס פֿאָרגעהען רוסלאנדס אָפֿפֿענטליך פּראָטעסטירען מאָגע, דא דיעזע נייעסטען יודען-פֿערפֿאָלגונגען איינע שמאך פֿיר דאס גאנצע כריסטענטהום זינד. — 2) דיא גובערנערע פֿאָן ווילנא אונד ווארשויא האבען מיטטעלס פּלאקאטע אנקינדיגען לאססען, דאסס דאס מיליטער פֿאָן נון אן געגען יעדע מינדעסטע יודען-העטצע אויף דאס שטרענגסטע איינשרייטען ווערדע. — 3) אים אָדעססא ווירד אינדעס בעריכטעט, דאס דאָרט דיא העטצערייען געגען דיא יודען פֿאָרטדויערן. — 4) נאך דעם אמטליכען אויסווייזע אים ווארשויא וואורדען דאָרט וועהרענד דער לעטצטען יודען-קראוואללע 1928 יידישע אונד 83 כריסטליכע פֿאמיליען געפּלינדערט. דער שאדען בעטראָגט 2 מיללי[א]נען רובעל. — 5) דיא אויסוואנדערונג דער יודען אים רומעניען דויערט פֿאָרט, וייל מאן איהנען דאָרט אין איהרעם ערווערבס-צווייגע דיא גראָססטען שוויעריגקייטען בערייטעט. זאָ דירפֿען דיא יודען אונטער אנדערעם אויך אין רומעניען קיינע ווירטהס-הייזער האבען. — 6) בעקאנטליך וואורדע דער יודע י' ארנשטיין וועגען איינער עהרען-בעליידיגונג געגען אישטוייצי צו איין-מאָנאטליכעם געפֿענגניססע אונד 500 גול' שטראפֿע פֿערורטהיילט. ארנשטיין אפּפּעללירטע אן דיא קאָניגליכע טאפֿעל, וועלכע דאס ערסטריכטערליכע אורטהייל בעזייטיגטע. ארנשטיין איזט אלזאָ פֿאָרלייפֿיג פֿרייגעשפּראָכען. — 7) אין דען טהעאטערן צו קאשוי אונד דעברעצין איזט פֿאָרגעסטערן נאכט וועהרענד דער פֿאָרשטעללונג איין בראנד אויסגעבראָכען, דער אבער גליקליכערווייזע געלאָשט וואורדע. — 8) דער רעדאקטער דער זייט פֿיעלען יאהרען אין וויען ערשיינענדען יידישען צייטונג „נייצייט", סימאָן סאנטוי, דער פֿערפֿאססער דעס ספר „בוצר עוללות" על התורה, איזט געסטערן אין וויען געשטאָרבען. — 9) אין גראן איזט דער געטריידע-הענדלער מאָריץ ווייל פּלאָטצליך פֿערשוואונדען. מאן גלייבט, ער האבע זיך געפֿליכטעט, וייל ער בייא דער דאָרטיגען שפּאר-קאססא פֿאלשע וועכסעל איינרייכטע. ווייל גאלט ביזהער אלס בראווער אונד וואָהלהאבענדער מאנן, אבער דאס קארטען-שפּיעל האט איהן צו גרונדע געריכטעט. — 10) אין מעזאָ-טעלעגד (ביהארער קאָמיטאט) וואורדע איינע ארמע יידישע פֿרויא פֿאָריגען פֿרייטאג אבענד ערמאָרדעט. דיא פֿרויא דירפֿטע געגען 25 גולדען באארעס געלד געהאבט האבען. אונד דיעזער קליינע בעטראג רייצטע דען רייבער צו איינעם מענשען-מאָרדע!

* (צום וואר-פּאלאָטאער רויבמאָרדע.) אים וועספּרים ווירד פֿאָם 16-טען דיעזעס פֿאָלגענדעס בעריכטעט: „דער היעזיגע געריכטסהאָף פֿאָללטע הייטע דאס אורטהייל, דאס האָסטער, וועלכער זיך ביזהער נור אין אונטערזוכונגס-האפֿט בעפֿאנד, נונמעהר אין אנקלאגע-צושטאנד פֿערזעטצט ווערדע אונד צוואר: וועגען דיעבשטאהלס, רויבעס, מאָרדעס אונד מאָרד-פֿערזוכעס געגען דיא פֿאמיליע גאָלד אין וואר-פּאלאָטא. דיא שלוספֿערהאנדלונג געגען האָסטער דירפֿטע נאך אים לויפֿע דיעזעס מאָנאטס שטאטטפֿינדען. — דער טהאטבעשטאנד איזט פֿאָרלייפֿיג פֿאָלגענדער: פֿרויא גאָלד אונד דיא ביידען דיענסט-מעדכען ערקאננטען אין האָסטער איינען דער רויבמאָרדער, וועלכער אין דער וואָהנונג דער פֿאמיליע גאָלד איין זאָלך' שרעקליכעס בלוט-באד אנגעריכטעט. איין צייגע, נאמענס יאָזעף האָרוואטה, זאגטע אוים, דען האָסטער אין דער נאכט פֿאָם 21. אויף דען 22. אָקטאָבער אין געזעללשאפֿט איינעס צווייטען מאננעס אין דעם אָרטע קיש-קאָוואטש געזעהען צו האבען. האָסטער האטטע איהם בייא דיעזער געלעגענהייט מיטגעטהיילט, דאס ער אין דער נעכסטען נאכט נאך וואר-פּאלאָטא געהע. האָסטער בעפֿאנד זיך אלזאָ אין דער נאכט פֿאָם 22-טען אויף דען 23-טען אָקטאָבער, אין דער דער רויבמאָרד שטאטטגעפֿונדען, אינשטרייטיג אין פּאלאָטא! — אנדערע צייגען זאגען ווייטער פֿאָלגענדעס אוים: „וויר האבען איהן מיט איינעם פֿרעמדען מאננע אויף דער לאנדשטראססע געגען וואר-פּאלאָטא געהען געזעהען אונד צוואר אם 22-טען אָקטאָבער." — וויכטיגער נאך איזט פֿאָלגענדע טהאטזאכע: „בייא זיינער פֿערהאפֿטונג וואָרען זיינע קליידער פֿאָלל בלוט-פֿלעקען. עס וואורדע בייא איהם איינע בעדייטענדע געלד-סוממע פֿאָרגעפֿונדען, אָהנע דאס ער זיך דאריבער אויסווייזען קאָננטע, וויא ער אין דען בעזיטץ דיעזעס געלדעס געלאנגט זייא. אם 24-טען אָקטאָבער וואורדע אויף דער לאנד-שטראססע געגען שטוהל-ווייסענבורג דיא לייכע דעס טישלער-געזעללען ענגעלבערט שלייך אויפֿגעפֿונדען. דיא לייכע וואורדע פֿאָטאָגראפֿירט. אין דיעזער פֿאָטאָגראפֿיע ערקאננטען דיא אם לעבען געבליעבענען מיטגליעדער דער פֿאמיליע גאָלד דען מיטשולדיגען האָסטערס אם רויבמאָרדע. דיא לייכע דעס שלייך וואר מיט איינעם ראָקע צוגעדעקט, דער אלס איינענטהום דעס ערמאָרדעטען גאָלד ערקאננט וואורדע. דיא אין דער לייכע שלייך'ס אויפֿגעפֿונדענע „קוגעל" פּאססטע גאנץ צו דען פּאטראָנען דעס בייא האָסטער אויפֿגעפֿונדענען רעוואָלווערס." עס ליעגט אלזאָ פֿאסט אויף דער האנד, דאס האָסטער זיינען מיטשולדיגען געטאָדטעט האט, דאמיט ער דעמזעלבען קיינען אנטהייל דעס געריכטען געלדעס געבען מיססע. — האָסטער האט זיך קיינען פֿערטהיידיגער בעשטעללט. ער זאגטע: „איך פֿערלאססע מיך דאריף, דאס דער געריכטס-האָף מיר איינען גוטען פֿערטהיידיגער בעשטעללען ווערדע."

מיט דיעזעם געשרייא שפּראנגען טויזענדע אונד אבער טויזענדע פֿאָן איהרען זיטצ-פּלעטצען אויף; אללעס דרענגטע זיך צו אלעקסאנדער טיבעריאוס. פֿערגעבענס זוכטע דער שטאדטריכטער דער אונאָרדנונג צו וועהרען; דאס פֿאָלק וואר דורך דאס בלוט-פֿערגיעסען בערייטס ווילד געוואָרדען, עס דירסטעטע נאך בלוט, אונד זיין אבערגלויבע פֿעראייניגטע זיך מיט זיינער גרויזאמקייט. ערהיטצט אונד אויפֿגערעגט דורך דען אנבליק זיינער אָפּפֿער, געהאָרכטע עס ניכט מעהר דען בעפֿעהלען זיינער פֿאָרגעזעטצטען. — שאָן דראנגען דיא וואכען דעס שטאדטריכטערס געגען דאס וויטהענדע פֿאָלק פֿאָר, אום דען אלעקסאנדער טיבעריאוס פֿאָר דעססען וואוטה צו רעטטען — — — אונד האָרך! — עס קנאללטע איין שוס, דאס דיא גאנצע ערדע ערציטטערטע; עס וואר קיין קאנאָנען-שוס, דענן דאמאלס וואוסטע מאן ניכטס פֿאָן פּולווער אונד קאנאָנען; עס וואר איין שוס, וועלכער אוים דעם שלונדע דעס מעכטיגען, פֿייערשפּייענדען בערגעס וועזוף קאם.

דיא דאמאליגען אמפֿי-טהעאטער וואָרען ניכט וויא דיא הייטיגען טהעאטער אונטער דאך, זאָנדערן וויא דיא יעטציגען זאָממער-טהעאטער אָהנע דאך. דאס פֿאָלק אויף דען גאלעריען האטטע דאהער אויך איינע ווייטע אויססיכט נאך דער אומגעבונג. — עס שויעטע נאך דער ריכטונג דעס בערגעס וועזוף אונד זאה מיט ענטזעטצען אונד שרעקען אויף דער שפּיטצע דעס וועזוף איינע פֿייעריגע ערשיינונג אין דער געשטאלט איינעס ריעזענהאפֿטען טאננען-בוימעס עמפּאָרשיעסען. דער שטאמם דיעזעס פֿערמיינטליכען ריעזענהאפֿטען טאננען-בוימעס בעשטאנד אוים פֿינסטערעם דיכטען רויך, דיא צווייגע בעשטאנדען אוים פֿייער — איין פֿייער, וועלכעס יעדען אויגענבליק זיין פֿארבען-שפּיעל ענדערטע; ערסט לעבהאפֿט אונד גלענצענד, דאנן איין טריבעס ראָטה, וועלכעס באלד ווידער אין בלענדענדעם גלאנצע עמפּאָרבליטצטע.

וועלך' פֿירכטבארע איבערראשונג פֿיר דיא פֿיעלען פֿערגניגונגס-זיכטיגען מענשען אים אמפֿי-טהעאטער, אלס יעטצט פּלאָטצליך, פֿאָן דאָננער, בליטץ ערד-בעבען אונד דיכטער פֿינסטערניס בעגלייטעט, גליהענדע לאווא-שטראָמע אונד ערשטיקענדע שוועפֿעל-דעמפּפֿע אוים דעם שלונדע דעס בערגעס וועזוף הערפֿאָרבראכען, אונד אלס איין רעגען פֿאָן הייסער אשע אונד שטיינען אין דער נעכסטען אומגעבונג אללעס בעגרוב. שאָן וואר דיא אשע אויך אינ'ם אמפֿי-טהעאטער געפֿאללען; שאָן פֿיעלען אויך בימס-שטיינע אונד אנדערע שוואַרץ אנגעבראנטע, פֿאָם פֿייער צערבראָקעלטע שטיינע. אונד זיעהע! אויך דאס מעער וואר אין אויפֿרעגונג אונד דיא אופֿער דורך צוזאממענגעשטירצטע פֿעלזענקליפּפֿע דעססעלבען אונצוגענגליך.

אינצווישען שטראהלטען אוים דעם וועזוף אן מעהרערען שטעללען בריטע פֿלאממען אונד האָהער בראנד הערפֿאָר. — נאך וועניגען מינוטען וואר אונטען דאס אמפֿי-טהעאטער שאָן זאָ האָך מיט אשע אונד אונטערמישטען בימס-שטיינען בעדעקט וואָרדען, דאס, ווענן מאן לענגער אים אמפֿי-טהעאטער פֿערווילטע, דער אויסגאנג אונמאָגליך געוועזען ווערע.

בייא דען צאהלרייכען אונד אויסגערעהנטען ערד-ערשיטטערונגען וואנקטען אויך דיא אומשטעהענדען געביידע, אונד אלס אָב זיא אוים איהרער שטעללע געהאָבען ווערען, שיענען זיא באלד היערהער, באלד דאָרטהין זיך פֿאָרט אונד צוריקצו-בעוועגען. עס וואר, אלס אָב דער גאנצע ערד-באלל צו גרונדע געהען זאָללטע. דיא פֿאָם שלונדע דעס בערגעס עמפּאָרגעשלאָססענען בימס-שטיינע פֿיעלען אויף דיא קעפּפֿע דער מענשען; דיא לייטע מוסטען נון דיא אומהיללען אונד דיא זיטצ-פּאָלסטער, דיא זיא מיט זיך האטטען, אויף איהרע קעפּפֿע לעגען, צום שוטצע געגען דיא אויף זיא הערראבפֿאללענדען שטיינע; דאבייא וואר דער שוועפֿעל-גערוך זאָ קוועלענד, דאס דיא מענשען ביינאהע ערשטיקטען.

דאס געדרענגע דער פֿיעלען מענשען נאך דעם אויסגאנגע וואר פֿירכטערליך; שאָן וואָרען פֿיעלע אים געדרענגע צערקוועטשט — דא פֿאססטע דער שטאדטריכטער נאך מוטה אונד ריעף מיט לויטער, וויית פֿערנעהמבארער שטימע: „עס איזט נור איין ערד-בעבען, דעססען וויר היער שאָן געוואָהנט זיין מיססען אונד ווירד באלד פֿאָריבערגעהען!" — אבער באלד וואנקטע דאס גראָסע טהעאטער ווידער הין אונד הער, דאס יאממערן דער ווייבער, דאס געשרייא דער קינדער, דאס רופֿען דער מענער איבערטאָנטען דען בעשוויכטיגענדען רוף דעס ריכטערס; דיא איינען ריעפֿען נאך איהרען עלטערן, אנדערע נאך ווייבערן אונד ווידער אנדערע נאך קינדערן.

פּלאָטצליך האָרטע דער פֿירכטבארע שטורם איין וועניג אויף; עס וואר איינע קליינע רוהע איינגעטרעטען, וועלכע באלד ווידער אויף דאס פֿירכטערליכסטע אונד שרעקליכסטע געשטאָרט ווערדען זאָללטע. —

(פֿאָרטזעטצונג פֿאָלגט.)

שאפפען, אָב ווירקליך הינטער דעם ריקען דער רעוואָלוציאָנערע נאָך איינע אנדערע אינם פיינדליכע מאכט שטעהע? דענן אין דיעזעם פאללע מיסטע אים דעם פאָרלייפיג קליינען, איין גאנץ גראָסער קריעג ווערדען: עס גיבט קיינען לאָש-אפפאראט דער וועלט, דער איינען בראנד צו ערשטיקען אים שטאנדע ווערע, ווענן דעמזעלבען פאָרטוועהרענד פאָן אויסווערטס פּיישעס אָל צוגעפיהרט ווירד — אונד דיא מילליאָנען, וועלכע דיא דעלעגאציאָנען וועגען אינטערדריקונג דער רעוואָלוציאָן בעווילליגען ווערדען, זינד ריין הינײַנגעוואָרפענעס געלד, ווענן ניכט גלייכצייטיג דיא קוועללען פערשטאָפּפט ווערדען, אויס וועלכען דיא רעוואָלוציאָן פאָרטוועהרענד נייע נאהרונג שאָפפט. — מאן מוס נעמליך זעהען, אָב ניכט ריסלאנד, סערביען אונד מאָנטענעגרע הינטער דעם ריקען דער רעוואָלוציאָנערע איהר שפּיעל טרייבען.

איבער דען גראָסען מיניסטער-ראַטה אין וויען מעלדעטע איינע וויענער אמטליכע דעפּעשע פאָם 16. דיעזעס פאָלגענדעס: „הייטע (מאָנטאג) נאכמיטטאגס האט אונטער פאָרזיטץ זיינער מאַיעסטעט איינע געמיינזאמע מיניסטער-קאָנפערענץ שטאטטגעפונדען. ביי דיעזער וואַרען: אונזער אויסווערטיגער מיניסטער, דער קריעגס-מיניסטער, דער געמיינזאמע פינאנצמיניסטער, דער עסטערייכישע מיניסטער-פּרעזידענט טאאפפע אונד דער אונגארישע מיניסטער-פּרעזידענט טיסאָ. דיא בעראַטהונג דויערטע פאָן 2 ביז 4 איהר. דער געגענשטאנד דער בעשפּרעכונג וואר: דיא ענדגילטיגע פעסטשטעללונג יענער מאסרעגעלן, וועלכע צור אונטערדריקונג דער רעוואָלוציאָן אין דער קריוואָשציע אונד דער הערצעגאָווינא אלס נאָטהווענדיג ערשיינען. נאכדעם נון דיא ענטזענדונג דער ארמעען נאך יענען געגענדען מיט פיעלען קאָסטען פערבונדען זיין דירפטע, האט דער מיניסטער-ראַטה בעשלאָססען: פאָן דען וויעדער איינצוברופענדען דעלעגאציאָנען דיא בעווילליגונג דער ערפאָרדערליכען געלדער צו פערלאנגען. דער איינבערופונגס-טערמין דער דעלעגאציאָנען נאך וויען איזט דער 28-טע יענער. אונד דיעזען דעלעגאציאָנען ווערדען זאָפאָרט נאך איהרעם צוזאממענטריטטע דיא גרינדע איהרער איינבערופונג אונד דיא גענויע שילדערונג דעם צושטאנדעס אים זידען פאָרגעלעגט ווערדען. אויף דיעזע וועיזע ווירד עס דעם אויסווערטיגען מיניסטעריאום מעגליך זיין, דיא צושטענדע אים זידען קלאר אונד וואהרהייטס-געטרייא דארצושטעללען אונד זיינע אבזיכטען היעריבער קונד צו געבען. — פאָרמיטטאגס, נאך פאָר דעם צוזאממענטריטטע דיעזעס גראָסען מיניסטער-ראַטהעס, האטטע טיסאָ איינע לענגערע אויידיענץ ביי זיינער מאַיעסטעט.

פּריוואַט-דעפּעשען מעלדען פאָלגענדעס: דיא רעוואָלוציאָן אין דער הערצעגאָווינא איזט איינע בעדייטענדע; דיא עסטערייכישען שאנדארמען מוסטען זיך נאך מאָשטאר (הויפּטשטאדט דער הערצעגאָווינא) צוריקציעהען, וועהרענד דיא איינהיימישען הערצעגאָווינער שאנדארמען צו דען רעוואָלוציאָנערען איבערטראטען. איינע רעוואָלוציאָנערע באנדע איזט בערייטס 1500 מאנן שטארק, אין דער קריוואָשציע וואורדען 6 עסטערייכישע שאנדארמען פאָן דען רעוואָלוציאָנערען געטאָדטעט. דיא רעוואָלוציאָן וואר אייגענטליך ערסט פיר דאס פריה-יאהר פאָרבערייטעט, דאָך וועגען דער אססענטירונג איזט זיא שאָן יעטצט אויסגעבראָכען. יא, דער הויפּטהערד דער זיד-סלאווישען רעוואָלוציאָן איזט יעטצט דיא הערצעגאָווינא אונד דאָרטהין זאָללען דענן אייך דיא גראָסערען ארמעע-אבטהיילונגען ענטזענדעט ווערדען. מאן האט בערייטס אין אונזערעם אויסווערטיגען מיניסטעריאום זיכערע אנצייכען דאפיר, דאס נאָך פיר דיעזען ווינטער איינע אללגעמיינע גראָסע סלאווישע רעוואָלוציאָן געפּלאנט איזט, וועלכע אין דער הערצעגאָווינא דען אנפאנג נעהמען זאָלל. דיא אגענטען דער פערשיעדענען פאנסלאַוויסטישען פעראיינע רייזען שאָן זייט מאָנאטען אין דער הערצעגאָווינא הערום.

נאך דעם בערייטס געשלאגענען לערם בעמיהען זיך וואהל דיא רעגיערונגס-דעפּעשען וויעדער דאס אין שרעקען פערזעטצטע פאָלק צו בעשוויכטיגען, אינדעם זיא יעטצט מעלדען: „דאס עס אין דער קריוואָשציע אונד אין דער הערצעגאָווינא נאך צו קיינער פאָרמליכען רעוואָלוציאָן געקאָממען אונד דאס דיא דאָרטהין געשיקטען ארמעען קיינע בערייטס פאָרהאנדענע רעוואָלוציאָן צו אונטערדריקען, זאָנדערן נור דען עטוואַיגען אויסברוך איינער רעוואָלוציאָן צו פערהיטען האבען; עס צייגען זיך פארלייפיג נור דיא ש פ ו ר ע ן איינעם אויפרוהרעס אונד מאן וויל נור ביי צייטען פאָרזיכטס-מאסרעגעלן טרעפפען.“ — אבער דיעזע בעשוויכטיגונגס-פּרעדיגטען דער רעגיערונג האבען קיינע ווירקונג מעהר, דאס פאָלק איזט איינמאל אין פאָללסטער אויפרעגונג, דיא געשעפטס- אונד באָרזען-וועלט איזט זעהר בעאונרוהיגט. מאן פערגלייכע נור דיא באָרזען-קורז-טאבעללע אונזערעס הייטיגען בלאטטעס מיט דער פאָן פאָריגער נוממער, אונד מאן ווירד זעהען, דאס דיא קורזע דער שטאאטס-פאפּיערע וויא צור צייט איינעס קריעגעס געפאללען זינד. יעדער דענקט זיך: דיא רעוואָלוציאָנערע בעוועגונג אין דאלמאציען אונד אין דער הערצעגאָווינא מוס דאָך איינען זעהר ערנסטען כאראקטער אנגענאָממען האבען, ווענן דיא רעגיערונג זיך פעראנלאסט געזעהען האט, צור זאָ אונגעוואָהנליכען צייט דעלעגאציאָנען איינצובערופען אונד גראָסע מיליטערישע פאָרזיכטס-מאסרעגעלן צו טרעפפען.

געסטערן אבענדס האט היער אין מעהרשטינדיגער מיניסטער-ראַטה שטאטטגעפונדען; נאטירליך וואורדע אין דעמזעלבען אונזער נייער קריעג בעשפּראָכען.

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (וויעדער איין יידישער ערדעל-מאנן.) וויא דיא אמטס-בלעטטער מעלדען, וואורדע הערר מאקס ברילל פאָן היער, דער אייך בייזהער דען טיטעל „קאָניגליכער ראַטה“ פיהרטע אונד אלס קאָנזול פאָן האללאנד טהעטיג וואר, פאָן זיינער מאַיעסטעט אין דען אדעל-שטאנד ערהאָבען. אין דעם אדעלס-בריעפע הייסט עס אויסדריקליך, דאס הערן ברילל וועגען זיינער „מאנניגפאכען אונד גלענצענדען פערדיענסטע אים דאס פאטערלאנד“ דיעזע אויסצייכנונג צו טהייל געוואָרדען! — עס איזט געוויס ערפרייליך, דאס היינציטאגע אייך דיא פערדיענסטע איינעס יודען דיא וואָהלפערדיענטע אנערקעננונג פינדען. ביי הערן מאקס ברילל פרייט אונס דיא איהם צו טהייל געוואָרדענע אויסצייכנונג דאָפּפעלט. ער געהאָרט נעמליך ניכט צו יענען, וועלכע זיך דעם יודענטהומס שעמען. ער וויים, דען אלטען „יידישען אדעל“ האָך צו שעטצען. אים זאָ עהער גאָננען וויר איהם אייך דען איהם צו טהייל געוואָרדענען „אונגארישען“ אדעל.

* (דיא „קללה“ דעם נייען „בלעם“ — איינע „ברכה!“) אין צוויא אָרטשאפטען דעם רומער וואהל-בעצירקעס, וואָ אישטאָצי אלס דעפּוטירטער געוועהלט וואורדע, וואורדען דיעזער טאגע צוויא יודען אלס ריכטער געוועהלט; נעמליך: אין קיש-בער הערר זיגמונד פראנקל, אונד אין באלטאוואר הערר יאָזעף מאיער. ביידע האבען אויף איהר געהאלט אלס ריכטער פערציכטעט, דאמיט דיעזע סוממע צו גונסטען דער פאָלקס-שולע פערוועגדעט ווערדע. מאן זיעהט אלזאָ, דאס דיא שימפפונגען אישטאָצי'ס געגען דיא יודען זעלבסט אין זיינעם אייגענען וואהל-בעצירקע קיינען אנקלאנג פינדען. דיא טהאטזאכע, דאס אין צוויא אָרטשאפטען דיעזעס וואהל-בעצירקעס יודען צו ריכטערן געוועהלט וואורדען, בעוויזט צור גענינע, דאס גאָטט דיא „קללה“ דיעזעס נייען „בלעם“ אין איינע „ברכה“ פערוואנדעלן ליעס. עס עראינערט דאס אן פאָלגענדע הייטערע געשיכטע. איין ראבבינער האט איינסט איינען דאָרפס-יודען וועגען איינעם פעהלער „אין חרם“ געלעגט. איינינע וואָכען שפּעטער פיהר דיעזער יודע מיט איינעם וואגען פאָלל גענזע אין דען האָף דעם ראבבינערס היניין,

---

פאָלליעטאָן.

אים איינער אונטערגאנגענען וועלט.

(67-טע פאָרטזעטצונג.)

„וועהעט! (ריעפען איינינע) וויא דאס טהיער מעהר גערעכטיגקייטס-געפיהל האט אלס וויר! דעסהאלב אלזאָ האט דער לאָווע דען אונשולדיגען דרוזוס ניכט אנגעגריפען. — שנעלל! רעטטעט דען דרוזוס אונד ווערפעט דען אלעקסאנדער פאָר דען לאָווען!“

שנעלל וואורדע אים לאָווען-קעפיג דיא שיידע-וואנד צווישען דען לאָווען אונד דרוזוס געשאָבען.

אלס דיעס געשעהען, ערשאללטע אין לויטער שרייא דער פריידע — עס וואר איינע וויבליכע שטימע, דיא דיעזען שרייא אויסגעשטאָסען, אונד דיעזע שטימע ריהרטע דיא הערצען דער גאנצען פערזאממלונג.

„ווער איזט דאס?“ (ריעף אללעס) אונד דיא אנטוואָרט וואר: „עס איזט דאס בלינדע מעדכען העלענע; זיא האט אלקימאָס אויס דעם פינסטערן קערקער אונד דען דרוזוס אויס דעם ראכען דעם לאָווען גערעטטעט.“

„נעננט היעפאָן! (זאגטע דער ריכטער) דיא פאָרשטעללונג איזט צו ענדע; וויר ווערדען נון יעטצט מיט אלעקסאנדער אונד אלקימאָס איין אָרדענטליכעס פערהאָר צו הויזע אים ריכטער-זאאלע פאָרנעהמען.“

„ניין! ניין! (שריע דאס פאָלק) דאס פערהאָר מוס היער קורץ אונד שארף זיין, אין דעם אויגענבליקע, אלס אלעקסאנדערס שולד ערוויעזען איזט, ווירד ער דעם לאָווען זאָפאָרט פאָרגעוואָרפען.“

דער ריכטער זאה איין, דאסס דאס פאָלק צו זעהר אויפגערעגט אונד דאס עס זעהר אונגעדולדיג וואַר; ער מוסטע נאכגעבען אונד דאס פערהאָר זאָפאָרט פאָרנעהמען.

אלס נון אלקימאָס דען פאָרפאלל אויספיהרליך ערצעהלטע, ווענדעטע זיך דער שטאדטריכטער אן אלעקסאנדער טיבעריאוס אונד זאגטע: „אלעקסאנדער! דוא האָרסט דיא אנקלאגע געגען דיך, דוא האסט נאָך ניכט געשפּראָכען; וואס האסט דוא צו ערווידערן?“

זאָנדערבארערווייזע בעהיעלט אויך אין דיעזעם ערנסטען אויגענבליקע דער באָזע אלעקסאנדער זיינע קאלטבליטיגקייט אונד גייסטעס-געגענוואַרט. שטאָלץ האט ער דיא וויטהענדען בליקע דער אונצעהליגען אויף איהן געריכטעטען אויגען צוריקגעוויעזען אונד ערווידערטע אין איינעם רוהיגען אונד געביעטערישען טאָנע: „דיעזע אנקלאגע, ריכטער, איזט זאָ אונזיניג, דאס זיא קוים איינער אנטוואָרט ווירדיג איזט; בעריקזיכטיגע דיא אומשטענדע! מיין אנקלעגער סאללוסט איזט דער אינניגסטע פריינד דעם דרוזוס; מיין צווייטער אנקלעגער איזט אלקימאָס, יעדער קעננט איהן אלס איינען נייציגען אונד נאָלדגיעריגען מענשען, אונד דאס צייגניס איינעם זאָלכען מענשען איזט לייכט צו ערקויפען. ריכטער, איך בין אונשולדיג!“

„אבער מאן האט יא דען אלקימאָס אין דעם קערקער דיינער קעללער געפונדען! (ערווידערטע דער ריכטער) מיט וועלכעם רעכטע דורפטעסט דוא איינען פרייעסטער אהנע מיינע איינווילליגונג איינשפּערען?“

„גערעכטער ריכטער! (זאגטע אלעקסאנדער) אויך אויף דאס וויל איך דיר אנטוואָרטען. דיעזער אלקימאָס קאם צו מיר מיט דער דראָהונג, מיך אלס דען מאָרדער דעם אנטיפאס אנצוגעבען, ווענן איך ניכט זיין שטילשווייגען מיט מיינעם האלבען פערמאָגען ערקויפען וואָללע. דענקע דיר, פאָלק פאָן פאָמפּעי! איך וואר גערהרט אונד נעאכטעט, אבער דיא אנקלאגע אונד דאס צייגניס איינעם פרייעסטערס קאָננטען מיך לייכט אין פערדאכט בריגגען. אין מיינער פערצווייפלונג שפּערטע איך איהן איין אונד וואָללטע איהן נור זאָלאנגע פערהאפטעט האלטען, ביז דאס שיקזאל דעם ווירקליכען פערברעכערס ענטשיעדען איזט. איך האבע פיעללייכט געפעהלט, אבער ווער אונטער אייך ווערע אנדערס פאָרגעגאנגען? ווארום שוויעג דיעזער אלקימאָס וועהרענד דער לאנגען צייט דער אונטערזוכונג? ער וואר יא דאמאלס נאָך ניכט איינגעשפּערט! אויף דאס זאָלל אלקימאָס אנטוואָרטען! איהר זעהעט, דאס דיעס איינע לענגערע אונטערזוכונג ערפאָרדערט. היער איזט ניכט דער אָרט דאזו; דאפיר האבען וויר יא איינען ריכטער-זאאל!“

„ער האט רעכט! (זאגטע דער שטאדט-ריכטער) יעדענפאללס בריינגט דען אלעקסאנדער אין האפט אונד בעוואכט אויך דען אלקימאָס!“

„וואס? (ריעף אלקימאָס) זאָלל דאס בלוט דעם אנטיפאס זאָ לאנגע אום ראכע שרייען? זאָלל דיא גערעכטיגקייט יעטצט פערשאָבען ווערדען, דאמיט מאן זיא שפּעטער אומגעהע? — אונד איינעם שלויען מאננע, וויא אלעקסאנדער טיבעריאוס, קאנן עס לייכט געלינגען, דער שטראפע צו ענטגעהען! צום לאָווען מיט אלעקסאנדער! צום לאָווען!“

„יא, צום לאָווען מיט אלעקסאנדער! (ריעף דאס גאנצע פאָלק) דאס ווירד ערסט יעטצט רעכט איין פערגניגען זיין, דען האָהען-פרייעסטער אלעקסאנדער טיבעריאוס אים קאמפּפע מיט דעם לאָווען צו זעהען!“